

Skalden på sin dödsbädd : poëm /

Ljungberg, Per Adolf,

81 A Br.

LJUNGBERG, P.A

Yitt. 50
(Pr.)

SKALDEN
PÅ SIN DÖDSBÄDD.

1840.

59/468

THE
LIBRARY OF THE
MUSEUM OF COMPARATIVE ZOOLOGY
AT HARVARD UNIVERSITY
CAMBRIDGE, MASS.

S K A L D E N
P Å S I N D Ö D S B Ä D D .

Poëm

af

Ljungb. g. P. d.,

U P S A L A ,
Sw. P. Leffler, 1840.

SKEDEN
PÅ SIN DÖDSBÄDD.

Form

in

.....

UPSA LA,
Sv. P. bokförl., 1840.

Kungl. biblioteket

0 0000 000137180

TILL
KOMMINISTERN
JOHAN GEORG ÖSTBERG,
MIN FORDNE LÄRARE.

En sommardag jag låg på blomsterstranden
Vid insjöfjärdens spegelklara våg;
Då kom en tärna och mig räckte handen
Och med sitt klara öga på mig såg.
Hon var så mild, den oskuldsfulle anden;
En gyllne harpa vid dess hjerta låg,
Och morgenrodnans skimmer prydde kinden,
Och hennes gång var lätt som vestanvinden.

Mig gaf hon harpan; och i träden susar
En stilla vestan, när jag henne tog.
Då flydde tärnan. Sjelf jag mig nu tjusar,
Der länge jag vid stranden harpan slog —
Så slår jag än, när lifvets bölja brusar,
Dess gyllne sträng och finner tröst och nog,
Och känner anden jublande sig svinga
Mot högre land, der Änglaharpor klinga.

Uti en sådan stund jag gått att gifva
En skänk åt Dig, Du vän från barndomstid!
Från stunder, hvilkas minnen än mig lifva
Och hviska lugn i dagens sorl och strid. —
Mins Du det land, der tusen stjernor skrifva
I lugna vattnen uti nattens frid
Sitt höga bildspråk, och der månan skrider
Så stolt och spørjer, hvad som natten lider?

Mins Du den ort, der Du med mig så ofta
Med glädje vandrade och blommor tog;
Der lifvet tycktes som Linnea dofta,
Och hjertat uti glad berusning slog?

Mins Du det tjäll, der Du med mig så ofta
I andanom till Rom och Hellas drog;
Mins Du de stunder, som i fröjd och lekar
Så lugnt förflydde under hemmets ekar?

Jag mins dem väl! Liksom ett herrligt nedan
De briana i min själ och fröjda mig.
Båd' Du och jag väl lidit mycket, sedan
Du skiljdes från mitt hem och jag från Dig;
Men — det är godt! — med lidandet man redan
I tiden vinner allt — man vinner sig;
Och sorgen är den degel, hvori anden
Skall sofras och bli värdig himlalanden.

Men — mins Du den, som detta Dig påminner
Och blygsam hviskar ett: förgät ej mig?
Som, fastän tiden växlande försvinner,
Och solen uti molnen gömmer sig,
Dock har ett hjerta quar, som ännu brinner;
Så varmt, som *barnets* gjorde det, för Dig —
Nu är han *Yngling* och till dikten gången,
Och Dig han vördsamt helgar första sången.

Prolog.

Jag fordom gick en gång vid Dalaelvens strand,
Då qvällen mänskensljus belyste hennes land;
Och tystnaden var djup i dessa djupa dalar,
Der efter sekler mång i furupelarsalar
Ån samma enkelhet och rena allvar bor,
Som lifvat fäderna till mången handling stor,
Då flärden annorstäds med ormagiftig tunga,
Omskapad till Siren i Dalarna hörs sjunga
En vek förtjusningssång, ack! för en veklig slägt,
Hvars allvar blott är skämt, hvars kraft en vestanflägt.
Hvad jag i denna stund uti mitt hjerta kände,
Var både is och eld — det kylde och det brände —
Och, lik en nyårsnatt, min tanke sväfvade
Ifrån de flydda dar och till de kommande.
Med klar och redig blick jag lifvet öfversåg,
Som tjusande och skönt framför mitt öga låg,
Der jag i qvällen stod på tankens alp så hög
Vid lifvets horisont och lifvets nektar sög.
När så jag druckit nog, så lade jag mig ned
Vid elfvens gröna strand och såg, hur månan skred
Alt högre på det blå och speglade sin bild
I vattenspegelns djup, så leende och mild,
Och drog sitt gyllenskir omkring den blomsterslägt,
Som slumrade kring mig i tusenskiftad dräkt.
Så låg jag vemodsfull och mången stängel bröt
Och band en rosenkrans, som jag kring lutan slöt;
Men knappt den färdig var, förr än den bleknade,
Och döden på dess blad sin likfärg tecknade.
Då stod jag upp och gick. Så kom jag till ett tjäll
Der jag i fordomtid förlefvat mången quäll.
Nu syntes hyddan stängd. Dock dristade jag mig
Att klappa på dess port — straxt öppnade den sig
Liksom af egen kraft; och jag gick in: — men — Gud!
Hur allt förändradt var: de rena harpoljud,

Som förr mig tjusade, ej mera hördes af,
 Och hyddan var så hemsk, som en familjegraf.
 Men, vid det matta sken, som midnattsmånan spred
 Igenom fönstret in från himlahalvvet ned,
 Såg jag i hyddans midt en manlig ljusgestalt,
 Som, lutad mot ett kors, bekransadt öfverallt
 Med rosor bländande, mig mätte med en blick,
 Som genom mærg och ben och hjertats fibrer gick.
 Jag studsade tillbaks och häpnande nedslog
 Mitt rädda öga; men han talade och log:
 "Förfäras ej, min vän! fast denna nya syn
 Dig möter; ty den är dig skickad ifrån skyn,
 Att underrätta dig, att anden, som här bodde,
 Som sjöng så herrligt och som så allvarligt trodde,
 Du fåfängt söka skall: han är ej mera här:
 Till högre sångarlif han nu uppstånden är;
 Se'n dess har mången vän besökt hans tomma tjäll
 Och fäst en minneskrans, en ros, en eternell
 På detta kalla kors — se här de sitta än!
 Fäst också du en krans på samma kors, min vän!"
 Gestalten tystnade och obemärkt försvann;
 Och ensam, bäfvande jag mig i hyddan fann.
 Då tänkte jag: skall jag med denna bleka krans
 Ohelga detta kors, som i olympisk glans
 Så rikt besmyckadt står af kransar evigt friska,
 Som Skaldens höga lof, min utan, evigt hviska?
 Dock! — kring ett minneskors den enklaste pensée
 Af saknaden ditlagd kan någon prydnad ge:
 Och därför helgar jag ock nu med barnasinne
 Min bleka liljekrans åt "Davidssångarns" minne.

Glad solen drog i morgonväkten
Ur österns gyllne portar fram;
Och foglarne, och vestanflägten
Sjöng lifvets fröjder. Ängens lamm
På gröna mattan yra hoppa
Vid herdens kända sång man ser;
Och morgondaggens perlor droppa
I vaknande violen ner.

Utsmyckad som en brudklädd flicka,
Låg Fyrisslättens gamla land;
Och alla rosor blyga nicka
Sin hälsning emot solens brand;
Och menighetens skaror tåga
Vid milda klockors fromma ljud
Till Templen, som i solljus låga,
Att ödmjukt dyrka Herran Gud.

Men då låg ännu på sitt läger
Den store Skalden, blek och stum:
Emellan lif och död han väger —
För hvem skall han då gifva rum;
Ty båda sitta vid hans sida?
Sjelf anar han; men ser dem ej.
Han klockans pendel tyst hör skrida;
Men vet han tiden likväl? Nej! —

Mörk döden satt, och ur hans öga
En mild allvarlig låga brann;
Ett solsken låg kring pannan höga;
I handen facklan hade han.
Men ack! det glada lifvet åter
Satt lutadt, vemodfullt och tyst,
Lik ros, när aftondaggen gräter
Kring bladen, som nysa soln belyst.

(*Det rum i Erkebiskopshuset, hvori Wallin
hilar, är mörkt. Orgeln i Kathedralen
höres doft. — Solen instrålar och gjuter sig
öfver Wallins anlete; men bortskymmes straxt
af ett moln.*)

Lifvet:

Ack! solen mäftar ej hans anlet se.

Döden:

Hon får ej eller länge på det le;

Ty straxt tar jag hans stoft.

Lifvet:

Och jag, nå väl!

Hans namn, hans minne —

En nedsväfvande Ängel:

Men jag tar hans själ!

(*Solen framgår åter.*)

Wallin (*med knäppta händer*).

"Gud skydde Kyrkan, Kungen, Landet!"

(*Vänd till Döden*):

Hur långt är quar af prøfvotiden?

Döden (*vändande facklan*).

Min vän! den är förliden.

(*Ängeln försvinner, Orgeln tystnar;
solen sjunker åter bakom molnen.*)

Lifvet (*bredande ett hritt flor
öfver Wallins anlete*).

Födas för att tömma

Lidandets pocal,

Dö och sedan glömma

Jordelifvets qual,

Är ju summan utaf menskans skiften

Ifrån vaggan, tills hon står i griften.

(I en ljus sky nedsväfva Änglar,
som omringa den Dödes bädd.)

Chor af Änglar:

Pris vare Gud, vår Gud!
Som, klädd i ljusets skrud,
Der ofvan stjernorna,
Kring verldarna
Utskickar sina bud
Och styr med vishet, nåd och makt
De verk, Han vid sin fot har lagt.

Halelujah!

Haf evigt lof och pris,
Att Du på fadersvis
Ur tunga bojorna
Från sorgerna
Upp till ditt paradys
Hvar frälsad ande rycker upp.
Förökande vår sälla tropp!

Halelujah!

Din nåd oändlig är;
Den ingen tygel bär;
Stjernklädda rymnderna
Och sfererna
Oss det med visshet lär.
Allt prise Dig och Dina bud,
Du verldens Skapare och Gud!

Halelujah!

**En Ängel (till Lifret, som står lutadt öfrer
Wallins bädd med nedsänkt blick):**

O, sörj ej så! fastän du saknar
Med honom mycket: han ej vaknar;
Ty han från qualens stunder dog.
Gläds häldre; ty på frälsta vingar,
Som fogeln emot solen svingar,
Hans själ till ljusets rymnder drog!

Re'n evighetens sälla fröjder
Han sjunger der i himlens höjder
Omedelbart för Herrans syn;
Men än en gång, med Änglar många
Och Skaparn, skall han återkomma,
Men då som synlig hamn, i sky

Och fast ej dödligt menskoöra
Hans harpas toner^s mer skall höra
I jordens qualmuppfyllda dal,
Skall hon dock än Guds lof förklara
Och till en herrlig anklang vara
I Änglaskarornas choral.

(Solen framgår ur molnen.)

Slå åter upp ditt milda öga
Och le mot dagen! Från det höga
Se hvad som solen säger dig:
En stund jag sörjde vid hans urna;
Men Herrans bud, i himlen skurna,
Jag vördar, och jag tröstar mig.

(Änglarne försvinna.)

Lifvet (höjande blicken mot skyn):

Ditt bud,
O, Gud!
Jag vörda vill — och glädja mig!

Så gick en gosse, gömd för verdens öga
Vid Dalaelfvens stränder fram och log
Mot hvarje blomma och emot det höga,
Hvars storhet honom med förundran slog;
Dock mäst han tjustes, när ibland om quällen
Han hörde åskans dundrande kring fjällen.

Men gossen växte. Smal, som unga eken,
Och stark som denne stod en yngling der.
Eld i hans blickar, kraft i sjelfva leken,
Förkunnade hvad hjertat innebär:

Ty' snart han lagern skar i Fyris' salar
Och vände om till sina fäders dalar.

Då kommo bud från söder, och han tager
Af mången barndomsvän ett ömt farväl,
Och hän till nya värf och vänner drager
Med fadersarvet ack! en ädel själ;
Och, Oden likt, han nu vid Mälarns stränder
Slår opp sitt tält och offerlågan tänder.

Och der, vid fordom Vikingplöjda vågor,
Der härar lade ut mot Birka-ön,
Och vattnen lystes opp af krigens lågor,
Stå tempel nu och spegla sig i sjön
Och i dem går en mäktig själ och talar,
Välsignar dygden, brottslingen hugsvalar.

När så en morgon menigheten vaknar,
Stod Zionsthronen tom, och stafven låg
På tempelmuren — folket herden saknar;
Men snart en ny i Dalasonen såg,
Som nu gick fram mot obekanta öden,
Men kallades ånyo bort af döden.

Och nu han hvilar der! Hans hand är domnad,
Och lifvets pulsar evigt stilla stå:
Hans sköna verkningsbana är fullkomnad;
Ej mer sin Davidsharpa skall han slå.
Af mången saknad skiljdes han från jorden.
När skall hans like uppstå här i Norden?

Men fastän borta, skall i kyrkosången
Och sina verk han ännu lefva kvar.
Hans namn är ristadt uti pelargången
Till världens pantheon, och hvad han var
Historien skall med eldbokstäfver teckna —
Ord! hvilka ej för tidens ande blekna.

Och tacksamhetens sköna huldgudinna
 Skall trogen hvila vid hans tysta graf,
 Hvaröfver hennes fackla klar skall brinna,
 Som polarstjernan öfver nordens haf,
 I alla sekler, som kring Roms ruiner
 Och Hellas' forntid minnets måna skiner.

Och, Ohn likt, han på vid Hellas' stränder
 Står upp sitt tätt och oförklarade läder.

Och det, vil fordom Vinduppljda vägor,
 Här hälar ino ut mot Hällo-ö.
 Och stannar i stöten upp ut krigens hägor,
 Sin tempel ut och speglar sig i sjön
 Och i den går en mäktig själ och talen,
 Välsignat dygden, brattslagen husselän.

Här så en morgon mörkheten vännar,
 Stod Kioskströmen tom, och stegren låg
 På tempelruinen — folket herden skannar,
 Men snart en ny i Hälsonsom såg,
 Som på gick fram mot öfversta öden,
 Men hällades ängs bort ut dörren.

Och nu han hälar bort! Hans hand är hörnad,
 Och lifvets pulser svagt stilla stå;
 Hans älskade verktygsåttans är föllhörnad;
 Ej mer sin Hælsbårens skall han stå.
 At någon saknad skiljdes han från jorden,
 Här skall hans lika uppstå här i Norden?

Men lantén borta, skall i kyrkostegen
 Och sin verk han hann lösa vara.
 Hans namn är ristadt uti begravningen
 Till världens hantliden, och hvad han var
 Historien skall med obökstfärdigt teckna —
 Och vilken ej för stans namn blekna.

Koninklijke Bibliotheek

Kostar häftad 8 sk. Bko.

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8

Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

Centimetres

TIFFEN® Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

